

Asia: VN/27419/2020

Luonnon virkistyskäytön strategia

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti luonnon virkistyskäytön strategiasta

Lausuttavana olevasta luonnoksesta valtakunnalliseksi luonnon virkistyskäytön strategiaksi käy selkeästi ilmi suuri tarve aihepiirin ja toimialan kattavasta ja johdonmukaisesta koordinoinnista Suomessa. Strategialuonnoksesta välittyy kuva toimialan hajanaisuudesta, substanssin sijainnista eri hallinnonalojen reunamilla sekä koordinaation ja sitä kautta erityisesti laajemman yhteiskunnallisen vaikuttavuuden puutteesta. On ilahduttavaa, että strategiatyöllä näihin haasteisiin koetetaan vastata.

Yleisesti ottaen strategialuonnoksessa on tuotu esiin keskeiset ja oleelliset tulokulmat aiheeseen, ja ne muodostavat siinä johdonmukaisen kokonaisuuden. Strategian suuri merkitys toimialalle ja myös yhteiskunnalle huomioon ottaen tulisi näitä erilaisia tulokulmia kuitenkin käsitellä luonnoksessa esitettyä osin huomattavastikin kattavammin ja syvemmin. Tämä olisi vaikuttavuuden kannalta erittäin oleellista. Samalla esiin nousisi oleellisia ja nyt luonnoksessa osin vain heikosti huomiota saavia näkökulmia.

Erityisesti strategiassa tulisi tunnistaa huomattavasti vahvemmin ulkoiluun ja luonnon virkistyskäyttöön liittyvä kansanterveydellinen potentiaali, ja kuvata tarkemmin siihen liittyviä ulottuvuuksia. Luonnon virkistyskäytön ja ulkoilun hyvinvointivaikutukset muodostavat kuitenkin yhden vahvimista koko toimialaan liittyvistä hyödyistä yhteiskunnan näkökulmasta, ja tämän soisi siten olevan yksi sekä strategian että aiheeseen liittyvän politiikan kulmakivistä. Eri muotoisen ulkoilun ja luonnossa liikkumisen erityinen vahvuus liittyy fyysisen aktiivisuuden ja luontokokemuksen yhdistymiseen; se tarjoaa ainutlaatuisella tavalla sekä fyysisiä että moniaistisia ja henkisiä kokemuksia yhdessä, ja näillä kaikilla on positiivisia vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin.

Maakunnallisen virkistysalueyhdistyksen näkökulmasta on tuotava erikseen esiin virkistysalueyhdistysten toimijuuden ja roolin jääminen strategiassa maininnan tasolle. Maakunnallinen tai seudullinen virkistysalueyhdistys tarjoaa erinomaisen toimintamallin erityisesti

yli kuntarajojen käytettävien luonnon virkistyskäytön ja ulkoilun olosuhteiden edistämiseen ja erilaisten niihin liittyvien palveluiden tuottamiseen. Virkistysalueyhdistyksen toimintamallissa olosuhteista ja palveluista vastaa tätä tarkoitusta varten toimiva asiantuntijaorganisaatio, jonka toiminta ei rajoitu kunta- tai muihin hallinnollisiin rajoihin – ne eivät ole relevantteja virkistyskäyttäjänkään näkökulmasta. Toimintamalli mahdollistaa ketterän ja käyttäjien tarpeisiin vastaavien palveluiden tuottamisen, ja on myös kustannustehokas. Mallissa yli kuntarajojen käytettävien palveluiden rahoitukseen osallistuvat kaikki seudun kunnat asukaslukujensa suhteessa, jolloin kustannukset jakautuvat tasapuolisesti. Edellä mainituista syistä virkistysalueyhdistysten roolia ja toimintamallia olisi syytä pohtia strategiassa syvällisemmin osana virkistyskäytön toimijakenttää.

Vahvemman taustoittamisen kautta strategiaan kirjatut hyvät ja kannatettavat strategiset tavoitteet ja niistä johdetut toimintalinjaukset saisivat syvyyttä ja perusteluita. Tavoitteet itsessään kaipaavat myös tarkempaa avaamista. Lisäksi niihin tulisi ottaa mukaan myös olosuhtenäkökulma sekä maalla että vesillä. Lisäksi erikseen on mainittava, että yhteistyötä tulisi lisätä kuntien, maakuntien ja valtion lisäksi myös seudullisten toimijoiden sekä toimialan järjestöjen kesken. Strategian toimeenpanoa, jatkotyötä toimijarooleineen sekä seurantaa olisi tarpeen määritellä ja tuoda esiin nyt esitettyä kattavammin.

Tiedon, osaamisen ja näkökulmien kerääminen yhteen koko toimialaa yhteisesti palvelevaan muotoon suomalaisen luonnon virkistyskäyttöä ja ulkoilua koskevan politiikan pohjaksi on haasteellinen tehtävä, mutta on hienoa että työssä on nyt päästy alkuun. Koska tehtävä on toimialan kannalta erittäin merkittävä ja lopputulos paaluttaa luonnon virkistyskäytön politiikkaa, resurssien saamista ja niiden kohdentamista sekä käytännön työtä monin tavoin pitkälle tulevaisuuteen, tulisi työhön käyttää kaikki mahdollisimman hyvän, kattavan ja vaikuttavan lopputuloksen aikaansaamiseksi tarvittava aika ja muut resurssit.

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto (1.1 Hallinnollinen tausta ja työn käynnistäminen, 1.2 Strategian tavoitteet)

-

Luonnon virkistyskäytön nykytila

Voitte tässä lausua luvusta 2: Luonnon virkistyskäytön nykytila (2.1 Käsitteet, 2.1 Seurantatietoa luonnon virkistyskäytöstä, 2.3 Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet Suomessa, 2.4 Luonnon virkistyskäytön resursointi, 2.5 Toimijoiden roolit, 2.6 Lainsäädäntö, 2.7. Luonnon virkistyskäyttöä koskevat muut strategiat ja toimet)

-

Hyödyt

Voitte tässä lausua luvusta 3: Hyödyt (3.1 Terveys ja hyvinvointi, 3.2 Talous ja työelämä, 3.3. Kansalaisuus, kulttuuri ja yhteisöllisyys, 3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys)

-

Tulevaisuuden näkymät

Voitte tässä lausua luvusta 4: Tulevaisuuden näkymät

-

Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

Voitte tässä lausua luvusta 5: Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä (5.1 Missio, 5.2 Visio, 5.3. Strategiset tavoitteet, 5.4 Toimintalinjaukset)

-

Toimeenpano ja seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 6: Toimeenpano ja seuranta (6.1 Jatkotyö ja strategian päivittäminen, 6.2 Seuranta, mittarit ja indikaattorit, 6.3 Viestintä)

-

Lepikkö Tapio
Uudenmaan virkistysalueyhdistys